

ЕРГОТЕРАПІЯ

підручник
для студентів

Agni ipis nis ant dolorepel et animusam sum fugiae mintias
prestium reprovind el molupta tenimos audae dolorro quo
blantur re, ventia quate nonsequis autem susam, odio
officium la dolori doluptam harum dolores veliam recaecu
sandaе magnatatessi aut magniatur aliquatus

УДК 615.825+612.766.1](075.8)

E69

Швесткова Ольга, Свецена Катержина та кол. Ерготерапія: Підручник. — Київ, Чеський центр у Києві, 2019. — 280 с.

Цей підручник призначений для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напрямку підготовки «Ерготерапія» на 1-му медичному факультеті Карлового університету. Підручник містить основну інформацію не лише щодо напрямку «Ерготерапія» в контексті медичної сфери, але й стосовно галузі реабілітації у медицині, зокрема соціальної, педагогічно-освітньої та трудової реабілітації, а також короткий огляд чинного законодавства у сфері реабілітації. У виданні особлива увага приділяється ерготерапевтичному функціональному оцінюванню, оцінюванню та втручанню при обмеженні життєдіяльності (інвалідності) різного типу, наприклад, у пацієнтів з функціональними порушеннями верхніх кінцівок, у пацієнтів з психосоціальними порушеннями, у пацієнтів з порушенням когнітивних функцій.

АВТОРИ:

Оборна Павліна, Рейманова Алжбета, Родова Зузана, Свецена Катержина, Угліржова Яроміра, Швесткова Ольга.

Майнові та авторські права належать виключно Карловому університету.

Підручник у перекладі українською мовою створено за фінансової підтримки Міністерства внутрішніх справ Чеської Республіки в рамках проекту „MEDEVAC“.

Переклад та публікацію цієї книги підтримує Європейський Союз за програмою Дім Європи.

Видання здійснено за підтримки Чеського центру в Києві.



MEDEVAC czech



ČESKÁ CENTRA
CZECH CENTRES

ISBN 978-617-7286-52-2

© Швесткова О., Свецена К., Оборна П., Рейманова А., Родова З., Угліржова Я., 2017

© Ольга Варжехова, переклад, 2019

© Старанчук Олена, обкладинка, макет, 2019

© Чеський центр у Києві, 2019

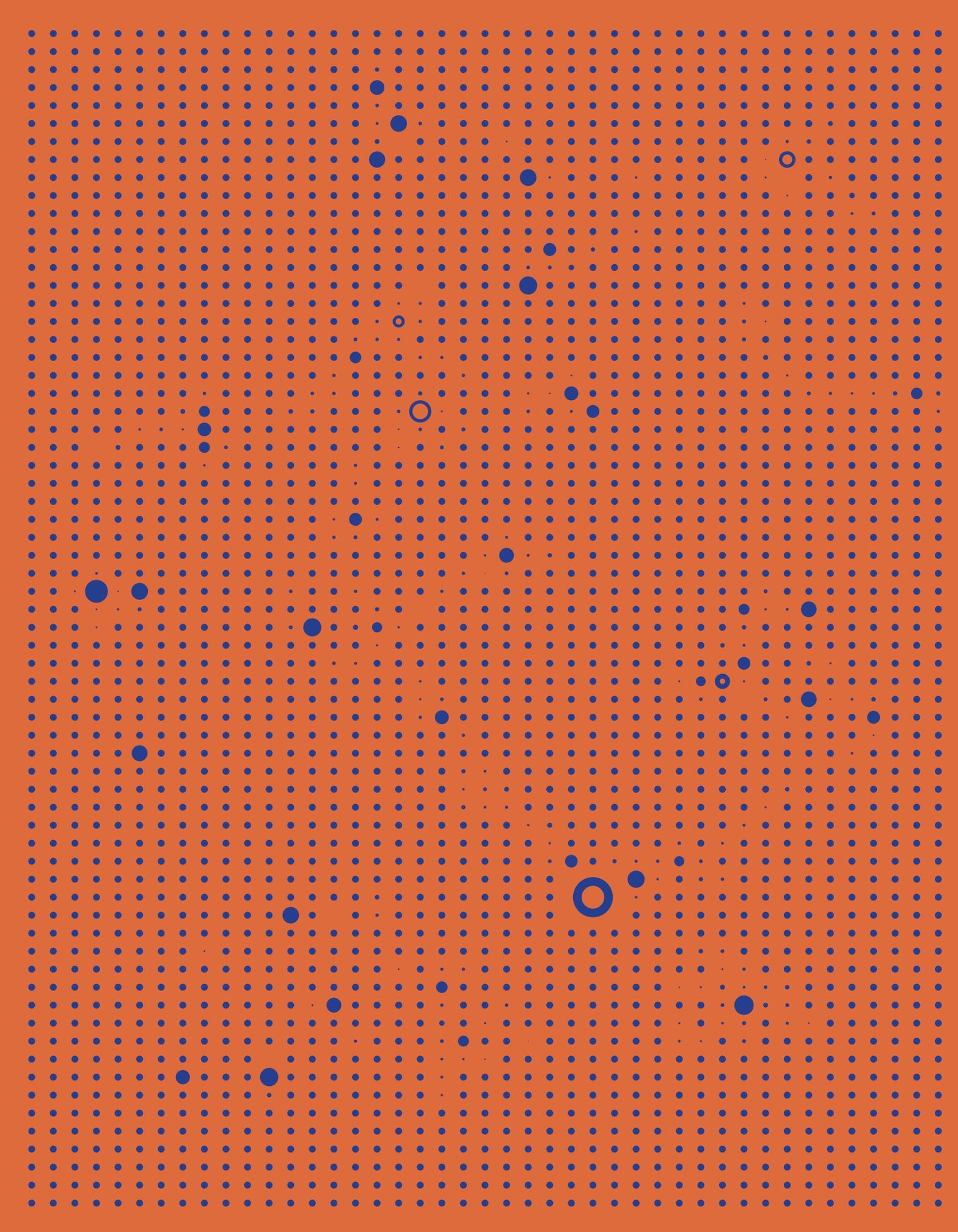
Усі права застережено.

ЕРГОТЕРАПІЯ

Підручник для студентів
освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»
напряму підготовки «Ерготерапія»
на 1-му медичному факультеті
Карлового університету

Швесткова Ольга,
Свецена Катержина та кол.

Київ • 2019



ПЕРЕДМОВА

Підручник «Ерготерапія» було створено для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» спеціальності «Ерготерапія» 1-го медичного факультету Карлового університету (1-й МФ КУ) у м. Празі, Чеська Республіка. Підручник укладено в межах реалізації проекту CZ.2.17/3.1.00/34141 «Реформа напрямів підготовки „Ерготерапія” та „Фізична терапія” освітньо-кваліфікаційного рівня „бакалавр” на 1-му МФ КУ», що фінансується Європейським соціальним фондом, програмою Праги та ЄС «Інвестуємо у ваше майбутнє». Навчальне видання було написано міжпрофесійним колективом Клініки реабілітаційної медицини 1-го медичного факультету Карлового університету та Загальної факультетської лікарні в Празі, Чеська Республіка. У його створенні взяли участь ерготерапевти та лікарі.

Ерготерапія є важливою частиною реабілітації. Ерготерапія здійснюється на усіх її етапах, тобто під час медичної, соціальної, педагогічної, освітньої та трудової реабілітації.



РЕАБІЛІТАЦІЯ – це процес, що допомагає людині подолати наслідки хвороб чи травми та досягти попереднього рівня якості її життя.

Метою ерготерапії є підтримання або відновлення здатності людини повернутися до рівня преморбідного стану, або ж зменшення її функціональних обмежень. У межах терапії ерготерапевт обирає індивідуальну заняттєву активність, яка є необхідною для пацієнта або клієнта таким чином, щоб той був здатний виконувати дії, характерні для повсякденного життя, та інструментальну активність повсякденного життя, брати участь у соціальній та продуктивній діяльності, відпочинку та дозвіллі. Слово «ерготерапія» складається з двох грецьких слів: *ergon* – праця та *therapie* – терапія (*англ.* – occupational therapy / заняттєва терапія).

Метою ерготерапії є досягнення максимального рівня функціонування пацієнтів, клієнтів. Наразі ерготерапевти в Чеській Республіці здобувають освіту в університетах як на спеціальності освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» (3 роки, з мінімальною практикою 1600 годин), так і – в подальшому – на магістратурі (2 роки), причому навчання поділяється на 3 частини:

1. Науково–дослідницька робота (велику увагу приділено виконанню проектів), гранти, статистика, до закінчення навчання кожен студент має опублікувати статтю принаймні в одному індексованому рецензованому журналі, підготовка лекції та презентації.
2. Менеджмент, організація та система охорони здоров'я в Чеській Республіці. Законодавча база, законодавство в сфері охорони здоров'я та реабілітації ВООЗ, ООН, ОЕСР, Європейської комісії, Ради Європи та ЧР.
3. Практична підготовка – щонайменше 600 годин – з клінічних дисциплін, які не були включені у програму спеціальності бакалаврату, як-от: ерготерапія в психіатрії, при сенсорних порушеннях (зорових та слухових), в професійній реабілітації (prevocational rehabilitation). Передбачається, що після закінчення навчання студент працюватиме на керівних посадах.

Ерготерапевти у Чеській Республіці мають можливість здійснювати професійну діяльність як у сфері охорони здоров'я, так і у сфері соціальних послуг. У медичних закладах ерготерапевти працюють у відділеннях, де рятують життя пацієнтів (наприклад, у відділенні цереброваскулярної патології), у клінічних відділеннях з гострою патологією, у денних стаціонарах, в амбулаторіях та у стаціонарних відділеннях спеціалізованих медичних закладів. У сфері соціальних послуг ерготерапевти працюють у денних стаціонарах різного типу, будинках для людей похилого віку й інших закладах. Принципово важливим в обстеженні, яке проводить ерготерапевт, є визначення психосенсомоторної здатності людини працювати.

В системі охорони здоров'я людину з інвалідністю називають «пацієнт», тоді як у соціальній сфері — «клієнт». Фізотерапевт професійно запитаний і в медицині, і в соціальній сфері, тож може використовувати обидва терміни: термін «пацієнт» — у медзакладах, а термін «клієнт» — у сфері соціальних і трудових послуг, в ергодіагностиці та трудовій реабілітації (*англ.* prevocational and vocational rehabilitation).

У своїй практиці з клієнтами ерготерапевти приділяють увагу кільком основним сферам. Ерготерапевти зосереджуються головним чином на:

- самостійності;
- визначенні допоміжних засобів для компенсації, реабілітації та використання сучасних технологій;
- моториці та функціях верхніх кінцівок;

- когнітивно-поведінковій терапії (діагностується психологом);
- ергодіагностиці (функціональне оцінювання психосенсомоторного потенціалу участі у продуктивній діяльності);
- оцінюванні помешкання та пропозицій щодо забезпечення умов для людей з інвалідністю;
- розпорядку дня, відпочинку та дозвілля.

У всіх вищезгаданих сферах процес ерготерапії починається з обстеження та визначення функціонального рівня. Тоді ерготерапевт разом з іншими членами міждисциплінарної команди (лікар, ерготерапевт, фізичний терапевт, психолог, логопед, спеціальний педагог, медсестра, біомедичний інженер) визначають короткотермінові та довготермінові завдання ерготерапії задля досягнення поставленої мети.

У цьому підручнику увага акцентується виключно на фаховій спеціалізації Клініки реабілітаційної медицини, тож він допомагає студентам краще орієнтуватися в окремих дисциплінах у сукупності з лекціями, електронним та практичним навчанням, літньою клінічною практикою та, звичайно ж, вивченням обов'язкової, рекомендованої та іншої спеціалізованої літератури. Спеціальність «ерготерапія» є одним із «молодих» медичних напрямів підготовки у закладах вищої освіти в Чеській Республіці.

Пропонований підручник допоможе студентам покращити здатність орієнтування у сфері базових знань у галузі ерготерапії та сприятиме здобуттю ерготерапевтами відповідної освіти, а їхнім майбутнім пацієнтам полегшить досягнення оптимальної якості життя.

Бажаємо нашим студентам з України успішно впоратись з усім навчальним навантаженням, аби після закінчення навчання у них якнайкраще склалася професійна, а можливо, й наукова кар'єра, яка приносить їм щоденне відчуття задоволення та щастя від виконання своєї роботи.

Доц. MUDr. Ольга Швесткова, Ph.D.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
АНОТАЦІЯ	12
ВСТУПНА ЧАСТИНА	15
1. Законодавство про реабілітацію в Чеській Республіці	17
2. Ерготерапевтичний процес	35
3. Функціональне оцінювання та обстеження ерготерапевта	39
4. Анамнез (розмова)	43
5. Спостереження	51
5.1 Стандартизовані тести, методи й інструменти	56
6. Ерготерапевтичне оцінювання та функціональне обстеження функціональних пошкоджень різного типу (порушення функції)	59
6.1. Оцінювання пацієнта з точки зору біомеханічного підходу	61
6.2. Ерготерапевтичне оцінювання функціонального стану неврологічних хворих	61
6.2.1. Оцінювання великої моторики	62
6.2.2. Оцінювання дрібної моторики	66
6.2.2.1. Оцінювання хапання	67
6.2.2.2. Порушення хапання	71
6.2.2.3. Оцінювання дрібної моторики за допомогою стандартизованих тестів	72
6.3. Оцінювання чутливості	75
6.4. Форма для запису результатів обстежень та ерготерапевтичне обстеження функціонального стану пацієнтів з неврологічними захворюваннями	79

6.5. Оцінювання пацієнтів із психосоціальними розладами	87
6.6. Ерготерапевтичне оцінювання пацієнтів з порушенням когнітивних функцій	92
6.6.1. Обстеження й оцінювання пацієнтів з порушенням зорового сприйняття	102
6.6.2. Оцінювання й обстеження пацієнтів з порушенням зору, зорове розпізнавання предметів та облич, агнозія	104
6.6.3. Обстеження й оцінювання пацієнтів з порушеннями зору	106
6.6.4. Обстеження й оцінювання пацієнтів з апраксією	108
6.6.5. Оцінювання й обстеження пацієнтів з порушенням уваги, синдром «просторового ігнорування»	115
6.6.6. Оцінювання й обстеження пацієнтів з порушенням пам'яті	119
7. Визначення ерготерапевтичних завдань і планів, втручання	125
8. Ерготерапевтичне втручання для пацієнтів з різними типами функціональних порушень	131
8.1. Ерготерапія пацієнтів з руховими порушеннями	133
8.1.1. Нейророзвиваючі підходи	133
8.1.1.1. Концепція Бобат-терапії	133
8.1.1.2. Метод Аффольтер	135
8.1.1.3. Метод Базальної стимуляції з точки зору ерготерапевта	142
8.1.2. Біомеханічний підхід	146
8.1.2.1. Ерготерапевтичне втручання для хворих з порушенням функції верхньої кінцівки — здатності хапати	148
8.1.2.2. Ерготерапевтичне втручання для пацієнтів з порушенням чутливості	149
8.1.2.3. Біомеханічний підхід для пацієнтів з ревматичними захворюваннями	150

8.2. Ерготерапія для пацієнтів із психосоціальними розладами.....	159
8.2.1. Ерготерапія для пацієнтів із психічними захворюваннями в Чеській Республіці (інституційна та соціальна ерготерапія).....	160
8.2.2. Принципи спілкування з пацієнтами із психічними захворюваннями.....	165
8.2.3. Ерготерапевтичні моделі й підходи, що використовуються для пацієнтів з психосоціальними розладами.....	169
8.2.3.1. Поведінкові теоретичні межі.....	169
8.2.3.2. Когнітивно-поведінкові теоретичні межі.....	172
8.2.3.3. Психоаналітичні теоретичні межі.....	175
8.2.3.4. Гуманістичні теоретичні межі.....	177
8.2.4. Інші моделі та підходи, що використовуються в ерготерапії для пацієнтів із психосоціальними розладами.....	179
8.2.4.1. Модель Заняттєвої Активності Людини – Model of Human Occupation (МОНО).....	179
8.2.4.2. Канадське оцінювання виконання заняттєвої активності – Canadian Occupational Performance Measure (COPM).....	182
8.2.5. Можливості ерготерапевтичного втручання для людей із психосоціальними розладами.....	184
8.2.6. Робота з сім'єю та основи сімейної терапії з точки зору ерготерапевта.....	190
8.3. Ерготерапевтичні методи, що використовуються для пацієнтів з порушенням когнітивних функцій.....	195
8.3.1. Ерготерапевтичні моделі та підходи, що використовуються для пацієнтів з порушенням зорового сприйняття.....	195
8.3.2. Ерготерапевтичні моделі та підходи, що використовуються для пацієнтів з порушенням зорового розпізнавання предметів й облич, агнозія.....	198

8.3.3. Ерготерапевтичні моделі й підходи, що використовуються для пацієнтів з порушенням зору	199
8.3.4. Ерготерапевтичні моделі та підходи, що використовуються для пацієнтів з апраксією	202
8.3.5. Ерготерапевтичні моделі та підходи, що використовуються для пацієнтів з порушенням уваги, синдромом неглекту	208
8.3.6. Ерготерапевтичні моделі та підходи, що використовуються для пацієнтів з порушенням пам'яті	212
8.4. Використання моделі KAWA в ерготерапії (ерготерапевтична модель, KAWA – з японської річка)	214
9. Використання технічних допоміжних засобів і сучасних технологій	217
9.1. Процес призначення, випробування та тренування використання технічних допоміжних засобів	219
9.2. Принципи вибору колісного крісла для особи з інвалідністю	228
9.3. Комунікаційні технології	235
10. Ерготерапія у громаді	245
10.1. Оцінювання помешкання	248
10.2. Ергодіагностика (повернення до праці)	252
11. Активний відпочинок	259
12. Науково-доказова практика в ерготерапії	263
ПЕРЕЛІК ЗАСТОСОВАНИХ СКОРОЧЕНЬ	270
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	273

АНОТАЦІЯ

«Ерготерапія» – підручник, укладений для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки «Ерготерапія» на 1-му медичному факультеті Карлового університету.

Пропонований підручник є результатом діяльності колективу лікарів та ерготерапевтів, які забезпечують проведення теоретичного та практичного навчання з дисциплін спеціальності «Ерготерапія» на 1-му МФ КУ та ЗФЛ у Празі.

Це навчальне видання містить також теми, які не були опубліковані чеською мовою. Воно поділяється на теоретичну та практичну частину. Підручник містить основну інформацію не лише щодо напряму «Ерготерапія» в контексті медичної сфери, а й відомості стосовно галузі реабілітації у медицині, соціальної, педагогічно-освітньої, трудової реабілітації, а також короткий огляд чинного законодавства у сфері реабілітації. Значна частина присвячена Міжнародній класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я ВООЗ та інформації про процес призначення й використання технічних допоміжних засобів.

Крім того, в підручнику наведено основні відомості про перебіг ерготерапевтичного процесу, обстеження й оцінювання функціонального стану пацієнта, про встановлення короткотермінових та довготермінових ерготерапевтичних завдань та плану задля досягнення поставленої мети, про подальші ерготерапевтичні втручання. У виданні особлива увага приділяється ерготерапевтичному функціональному оцінюванню, оцінюванню та втручанню при обмеженні життєдіяльності (інвалідності) різного типу, наприклад, у пацієнтів з функціональними порушеннями верхніх кінцівок, у пацієнтів з психосоціальними порушеннями, у пацієнтів з порушенням когнітивних функцій.

Окрім цього, докладено зусиль для висвітлення ролі ерготерапії на суспільному рівні, призначення технічних допоміжних засобів, оцінювання помешкання та ергодіагностики (участі у продуктивній діяльності).

В останній частині підручника студенти мають нагоду ознайомитись із значенням науково-доказової практики «evidence based medicine» у реабілітації та ерготерапії.

У кінці видання наведено алфавітний перелік використаних скорочень, список літератури у алфавітному порядку.

ABSTRACT

Occupational Therapy, a textbook for students of the bachelor's degree in Occupational Therapy at the 1st Faculty of Medicine of Charles University, is intended for students in this field of study.

The textbook is the work of a team of physicians and occupational therapists involved in the theoretical and practical training in the field of Occupational Therapy at the 1st Faculty of Medicine of Charles University and the General Teaching Hospital in Prague.

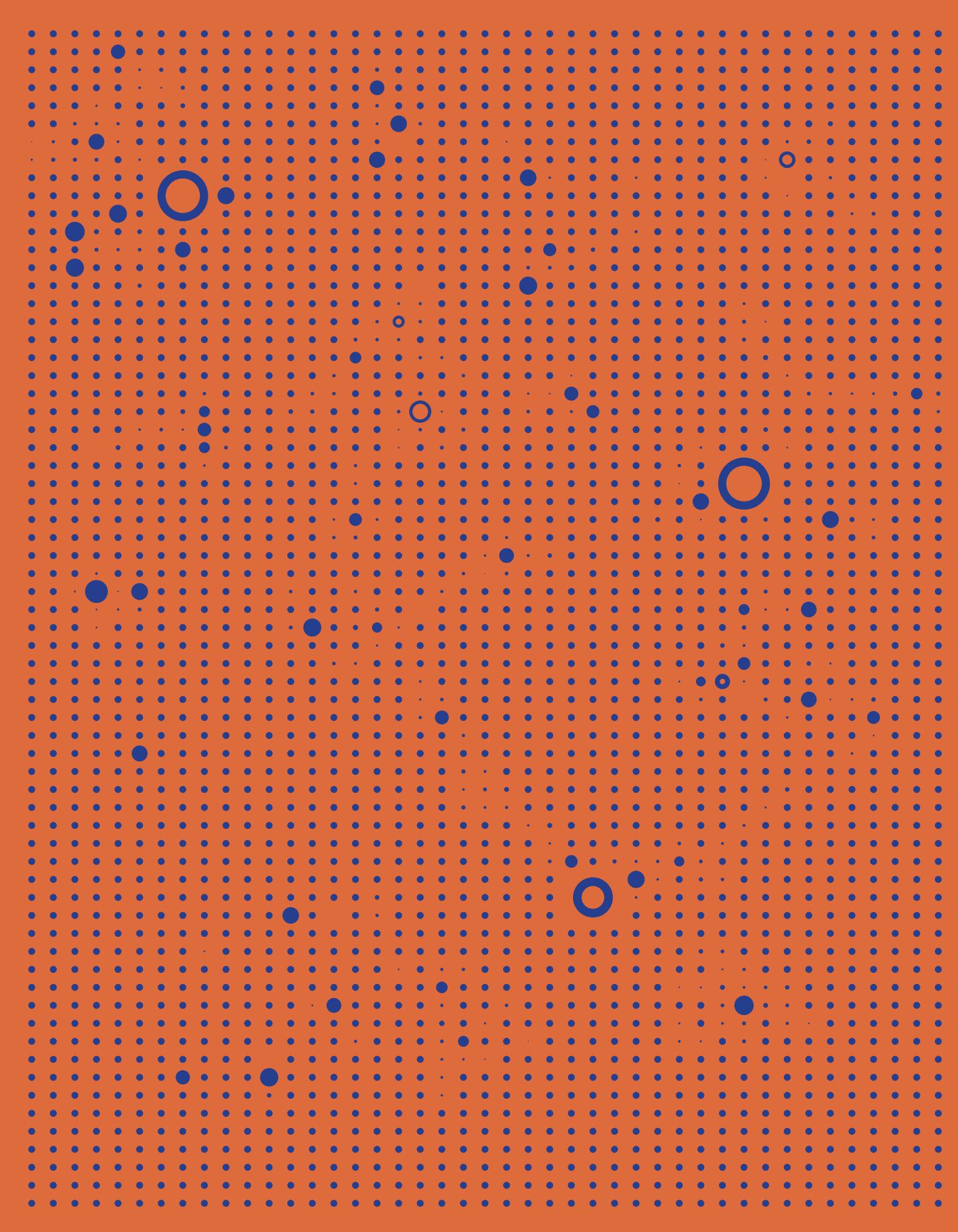
The publication covers also topics that have not been published in the Czech language before. The textbook is divided into theoretical and practical parts. The publication contains basic information on the field of Occupational Therapy, both from the medical area and from the field of Medical Rehabilitation, Vocational, Social, Educational Rehabilitation, as well as a brief overview of valid legislation in the area of Rehabilitation. An important part is devoted to the WHO International Classification of Functioning, Disability and Health, information on the indication process and the use of rehabilitation and technical aids.

Furthermore, it presents the information on the process of Occupational Therapy, examination and evaluation of the functional condition of the patient, establishing short-term and long-term occupational therapy plan of subsequent occupational therapy intervention. The textbook focuses on occupational therapy functional diagnostics, evaluation, as well as treatment of various types of disabilities, for example of patients with functional impairment of the upper limb, patients with psycho-social disabilities, and patients with impaired cognitive functions.

Last but not least, the work mentions Occupational Therapy in the community, obtaining of rehabilitation and technical aids, evaluation of the flat and Prevocational Rehabilitation.

The last part informs students about the importance of «evidence based medicine» in Rehabilitation and Occupational Therapy.

The conclusion of the textbook contains the List of Abbreviations and Bibliography, listed in alphabetical order.



ВСТУПНА ЧАСТИНА

Підручник «Ерготерапія» для спеціальності «Ерготерапія» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» на 1-му медичному факультеті Карлового університету було створено для студентів усіх трьох курсів. Він покликаний допомогти студентам краще зрозуміти предмети своєї спеціальності і написаний колективом викладачів Клініки реабілітаційної медицини. Підручник розроблено згідно з навчальними планами для спеціальності «Ерготерапія» на бакалавраті, на 1-му медичному факультеті Карлового університету як один із необхідних навчальних засобів.

У пропонованому підручнику основну увагу зацентовано на спеціалізації Клініки реабілітаційної медицини, тож він допоможе студентам краще орієнтуватися в окремих темах спеціальності, у взаємозв'язку з лекціями, електронним та практичним навчанням, літньою клінічною практикою та, звичайно ж, вивченням обов'язкової, рекомендованої й іншої спеціалізованої літератури. Спеціальність «ерготерапія» є одним із «молодих» медичних напрямів підготовки у закладах вищої освіти в Чеській Республіці. Переважна частина навчальної літератури доступна англійською мовою або іншою іноземною мовою, чеською мовою за останні роки було опубліковано лише кілька наукових розвідок. Певна інформація, наведена у цьому підручнику, досі не була опублікована чеською мовою.

Співрозробниками цього навчального видання є педагоги та члени міждисциплінарної команди, ерготерапевти, лікарі.

Сподіваємося, що цей підручник допоможе студентам покращити здатність орієнтуватися у базових поняттях в сфері ерготерапії та сприятиме отриманню ерготерапевтами відповідної освіти, а їхнім майбутнім пацієнтам допоможе досягнути оптимальної якості життя.

Бажаємо нашим студентам напряму «Ерготерапія» успішного виконання усіх навчальних планів, аби після закінчення навчання у них якнайкраще склалася професійна, а можливо, й наукова кар'єра, яка приноситиме їм щоденне відчуття задоволення та щастя від виконання своєї роботи.

*Доц. MUDr. Ольга Швесткова, Ph.D.
Голова Клініки реабілітаційної медицини
1-го МФ КУ і ЗФН у Празі*

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Abledata. *Rolyan 9-Hole Peg Test (Model A851-5)* [online]. ©2013 [cit. 2013-10-12].
- BÁRTLOVÁ, S. *Sociologie medicíny a zdravotnictví – 6., přepracované a doplněné vydání*. Praha: Grada, 2005. ISBN 978-80-2471-197-3.
- BEER, M.D., PEREIRA, S.M., PATON, C. *Intenzivní péče v psychiatrii*. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0363-7.
- Benefit snow shop. *Purdue Pegboard Dexterity Test* [online]. ©2013 [cit. 2013-10-12]. Dostupno z: <<http://www.benefitsnowshop.co.uk/shop/detail.asp?item=2354>>.
- CARR, J., Shepherd, R. *Stroke rehabilitation, guidelines for exercise and training to optimize motor skill*. Elsevier: Nederland, 2003. ISBN 0-750-64712-4.
- CARRARO, L. *Obnova pohybu po cévní mozkové příhodě*. Rehalb o.p.s.: Praha, 2002.
- Číselník VZP – ZP Metodika. *Všeobecná zdravotní pojišťovna* [online]. ©2012 [cit. 2012-11-5]. Dostupno z: <http://www.vzp.cz/uploads/document/ciselnik-860-/metodika860.pdf>.
- Community based rehabilitation and health care referral services: *A guide for programme managers*. Rehabilitation. World Health Organization, 1994.
- CREEK, J. *Occupational Therapy and Mental Health: Principals, Skills and Practice*. New York: Churchill Livingstone, 1997. ISBN 0-443-05202-6.
- DAVIES, P. *Starting again: Early Rehabilitation After Traumatic Brain Injury Or Other Severe Brain Lesion*. Springer-Verlag: New York, 1991. ISBN 0-387-55934-5.
- DAVIES, P. *Steps to follow: The Comprehensive Treatment of Patient with Hemiplegia*. Springer-Verlag: New York, 1990. ISBN: 0-387-13436-0.
- Desatero komunikace s pacienty se zdravotním postižením. *Národní rada zdravotně postižených ČR* [online]. NRZP ČR, © 2013 [cit. 01-15-2013]. Dostupno z: <<http://www.rezidencnipece.cz/archiv/priloha/priloha0602.pdf>>.
- Die Internationale Klassifikation der Funktionfähigkeit, Behinderung und Gesundheit (ICF) der Weltgesundheitsorganisation (WHO). *Deutsche Rentenversicherung Bund* [online]. ©2007 [cit. 2007-05-30]. Dostupné také na: <<http://www.deutsche-rentenversicherung-bund.de/>>.
- Discussion forum. *KAWA model* [online]. ©2012 [cit. 2012-05-01]. Dostupno z: <http://kawamodel.phpbbnow.com/>.
- DRAPELA, V.J. *Přehled teorií osobnosti*. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-766-3.
- ELDAR R., KULLMAN L., MARINCEK C., et al. Rehabilitation Medicine in Countries of Central/ Eastern Europe. *Disability and Rehabilitation*. 2008, roč. 30, č. 2, s. 134–141.
- FEREJENČÍK, J. *Úvod do metodologie psychologického výzkumu: jak zkoumat lidskou duši*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-367-6.
- FRIEDLOVÁ, K. *Bazální stimulace v základní ošetrovatelské péči*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1314-4.
- HAGEDORN, R. *Foundation for practice in Occupational Therapy*. New York: Churchill Livingstone, 1997. ISBN 0-443-05292-1.
- Handsurgery. *Funkční ergoterapeutické vyšetření ruky* [on-line]. © 2005 cit. [2005-11-04]. Dostupno z: <http://www.handsurgery.cz/pdf/Abstraktasjezdharachov.pdf>.
- Health 21 – health for all in the 21st century, 1999. *Kopenhagen: WHO Regional Office for Europe*, Přeložili doc. MUDr. Olga Švestková, Ph. D. a prof. MUDr. Jan Pfeiffer, DrSc. Praha: MZ ČR, 2001.
- HEJHAL, P. *Vozičkář*. 2006, roč. 5.
- Home. *KAWA model* [online]. ©2012 [cit. 2012-05-01]. Dostupno z: <http://www.kawamodel.com/>.
- International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF). Ženeva: WHO, 2001

- Jamar Hand Dynamometer. *Wisdomking* [online]. ©2012 [cit. 2013-10-12]. Dostupno z: <<http://www.wisdomking.com/product/jamar-hand-dynamometer>>.
- JANDA V. *Funkční svalový test*. Praha: Grada, 1996. ISBN 80-7169-208-5.
- JELÍNKOVÁ, J., KRIVOŠÍKOVÁ, M., ŠAJTAROVÁ, L. *Ergoterapie*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-583-7.
- KALINA, K. *Jak žít s psychózou*. Praha: Portál, 2001. ISBN 978-80-7178-563-6.
- KALVACH Z., ZADÁK Z., JIRÁK R., a kol. *Geriatric a gerontologie*. Praha: Grada, 2004. ISBN 978-80-2470-548-4.
- KERLINGER, F. N. *Základy výzkumu chování*. Praha: Academia, 1972.
- KIELHOFNER, G. *A Model of Human Occupation: Therapy and Application*. Baltimore: Williams and Wilkins, 1995. ISBN 978-0-7817-6996-9.
- KLUSOŇOVÁ, E. *Ergoterapie v praxi*. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2011. ISBN 978-80-7013-535-8.
- Kognitivně vývojové pojetí osobnosti. *Postřeh.com* [online]. ©2011 [cit. 2011-06-05]. Dostupno z: <http://postreh.com/phprs/view.php?cislocclanku=2006012201>.
- KOLEMBUSOVÁ, O. *Materiály KRL – MOHO*. Prezentace k předmětu Teorie ergoterapie.
- Komunitní péče. *Psychiatrická společnost ČLS JEP A Česká psychiatrická společnost* [online]. © 2013 [cit. 01-14-2013] Dostupno z: <http://www.psychiatrie.cz/index.php/?option=com_content&view=article&id=200:komunitni-pee&catid=64&Itemid=13>.
- KRIVOŠÍKOVÁ, M. *Úvod do ergoterapie*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-2699-1.
- KRIVOŠÍKOVÁ, M. *Soubor přednášek pro e-learning pro předmět Ergoterapie a kognitivní rehabilitace*. Praha: Klinika Rehabilitačního lékařství, 2012.
- KRIVOŠÍKOVÁ, M. *Soubor přednášek pro e-learning pro předmět Ergoterapie a neurovývojové přístupy*. Praha: Klinika Rehabilitačního lékařství, 2012.
- KULIŠŤÁK, P. *Neuropsychologie*. Praha: Portál, 2003. ISBN 978-80-7178-554-5.
- KVASNIČKOVÁ, S. *Využití metody Affolter v ergoterapii*. Praha: 2011. Bakalářská práce. 1. Lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Klinika rehabilitačního lékařství.
- Lafayette evaluation. *Purdue Pegboard Test* [online]. ©2013 [cit. 2013-10-12]. Dostupno z: <http://www.lafayetteevaluation.com/product_detail.asp?ItemID=159>.
- LAW, M., *Kanadské hodnocení výkonu zaměstnávání*. Praha: Česká asociace ergoterapeutů, 2008. ISBN 978-80-25427-44-6.
- LEONARDI, M., PISSONI, C., RAGGI, A., et al. *Measuring Health and Disability in Europe: Supporting policy development – MHADIE*. Milano: Istituto neurologico C. Besta, 2005.
- LIPPERT – GRÜNEROVÁ, M. *Neurorehabilitace*. Praha: Galén, 2005. ISBN 978-80-7262-317-4.
- MARKOVÁ, E., VENGLÁŘOVÁ, M., BABIAKOVÁ, M. *Psychiatrická ošetrovatelská péče*. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1151-6.
- MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. ISBN 978-80-8642-919-9.
- Metodika. *Všeobecná zdravotní pojišťovna* [online]. VZP, ©2012 [cit. 2012-8-20]. Dostupno z: <http://www.vzp.cz/uploads/document/ciselnik-860-metodika-860.pdf>
- MOSEY, A. C. *Occupational Therapy: Configuration of Profession*. New York: Raven, 1981. ISBN 0-89004-655-7.

- NOVÁKOVÁ, O., *Soubor přednášek pro e-learning pro předmět Ergoterapie a biomechanické přístupy*. Praha: Klinika Rehabilitačního lékařství. 2012
- NYDAHL, P. *Wachkoma : Betreuung, Pflege und Förderung eines Menschen im Wachkoma*. München: Urban&Fischer, 2007. ISBN 978-3-437-27081-9.
- PESCHKE, V., Strathoff, S. *Affolter model - materiály ke kurzu vedeného na Klinice rehabilitačního lékařství 1. LF UK v Praze*. Praha: 2007.
- PFEIFFER J., ŠVESTKOVÁ O. Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví: MKF. Překlad z originálu International Classification of Functioning, Disability and Health: ICF, World Health Organization 2001, nakladatelství Grada Publishing, 2008.
- PFEIFFER, J. *Ergoterapie II*. Brno: IDV SZP, 1998. ISBN: 80-7013-020-2.
- PIDRMAN, V., MASOPUST, J. Psychoedukační program Prelapse. *Psychologie pro praxi* [online]. 13. 1. 2013 [cit. 01-13-2013]. ISSN 1803-8670. Dostupno z: < http://www.solen.sk/index.php?page=pdf_view&pdf_id=2123 >.
- Poradím si sám. *Asistence*. [online]. ©2012 [cit. 2012-10-8]. Dostupno z: http://www.asistence.org/dokumenty/poradim_si_sam.pdf?PHPSESSID=5feae1bcdadc6c80b/27f3864524a79d5.
- PRAŠKO, J. Stigmatizace u psychoenných poruch. *Psychiatrie*. 2001, roč. 5, č. 1, s. 32-37. ISSN: 1211-7579.
- PRAŠKO, J., BAREŠ, M., HORÁČEK, J. a kol. *Léčíme se s psychózou*. Praha: Nakladatelství Medical Tribune, 2005. ISBN 80-239-5482-2.
- PREISS, M. *Klinická neuropsychologie*. Praha: Grada, 1998. ISBN 978-80-7169-443-4.
- PROCHASKA, J. O., NORSCORSS, J.C. *Psychoterapeutické systémy – průřez teoriemi*. Praha: Grada, 1999. ISBN 80-7169-766-4.
- Psychiatrická péče 2011. *Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR* [online]. ÚZIS ČR, © 2013 [cit. 01-14-2013]. Dostupno z: <<http://www.uzis.cz/publikace/psychiatricka-pece-2011>>.
- Sbírka zákonů. *Epravo.cz* [online]. ©2012 [cit. 2012-11-5]. Dostupno z: http://www.epravo.cz/_dataPublic/sbirky/2012/sb0122-2012.pdf.
- Slovníček pojmů. *Česká unie pro podporované zaměstnávání* [online]. ©2012 [Cit. 01-13-2013]. Dostupno z: <<http://www.unie-pz.cz/>>.
- Sociální služby. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. MPSV, ©2012 [Cit. 01-13-2013]. Dostupno z: <<http://www.mpsv.cz/cs/9>>.
- SPMP ČR. *Jak jednat s lidmi s potížemi v komunikaci*. Informační brožura. Praha: Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením v ČR, o. s., 2011.
- STUCKI G., CIEZA A., EWERT T., et al. Application of the International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF) in clinical practice. *Disability and Rehabilitation*. 2002, roč. , č. 5, s. 281-2.
- STYX P. *O psychiatrii: Jak žít a jednat s duševně nemocnými lidmi*. Brno: Computer Press, 2003. ISBN 80-7226-828-7.
- ŠVESTKOVÁ O., ANGEROVÁ Y., PFEIFFER J. Hodnocení zdraví, disability v Evropě. *Eurorehab*. 2006, roč. 16, č. 3 - 4, s. 117-120.
- ŠVESTKOVÁ O., ANGEROVÁ Y., BRTNICKÁ P. Practical using of ICF of patients after TBI. In: *Sborník z IX. kongresu European Federation for Research in Rehabilitation 2007*. Bologna, Italy, 2007, s. 95-99.
- ŠVESTKOVÁ, O. Conceptual Basis of a Legal Framework for Rehabilitation in the Czech Republic – a Proposal. *Disability and Rehabilitation*. 2002, roč. 24, č. 15, s. 798-801.
- ŠVESTKOVÁ, O., PFEIFFER, J., ANGEROVÁ, Y. a kol. Praktické použití Mezinárodní Klasifikace Funkčních schopností, Disability a Zdraví – MKF. *Eurorehab*. 2006, č. 1-2, s. 31-36.

SVOBODA, M. *Metody psychologické diagnostiky dospělých*. Praha: CAPA, 1992. ISBN 80-7064-036-5.

Theoretical Assumptions and Clinical Practice, Education Committee. *International Bobath Instructors Training Association* [online]. IBITA, ©2012 [cit. 2012-06-10]. Доступно з: www.ibita.org

VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese. Variabilita a patologie lidské psychiky*. Praha: Portál, 2002. ISBN 978-80-7178-678-0.

VCWS 9 Whole Body Range of Motion. *Valparint* [online]. ©2012 [cit. 2013-10-12]. Доступно з: <http://www.valparint.com/WS9.HTM>.

VYMĚTAL, J. a kol. *Obecná psychoterapie. 2. rozšířené a přepracované vydání*. Praha: Grada, 2004. ISBN 978-80-247-0723-5.

VYMĚTAL, J. *Lékařská psychologie*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-740-X.

What is mental health? *World Health Organization* [online]. WHO, ©2012 [cit. 2012-25-11]. Доступно з: <http://www.who.int/features/qa/62/en/index.html>.

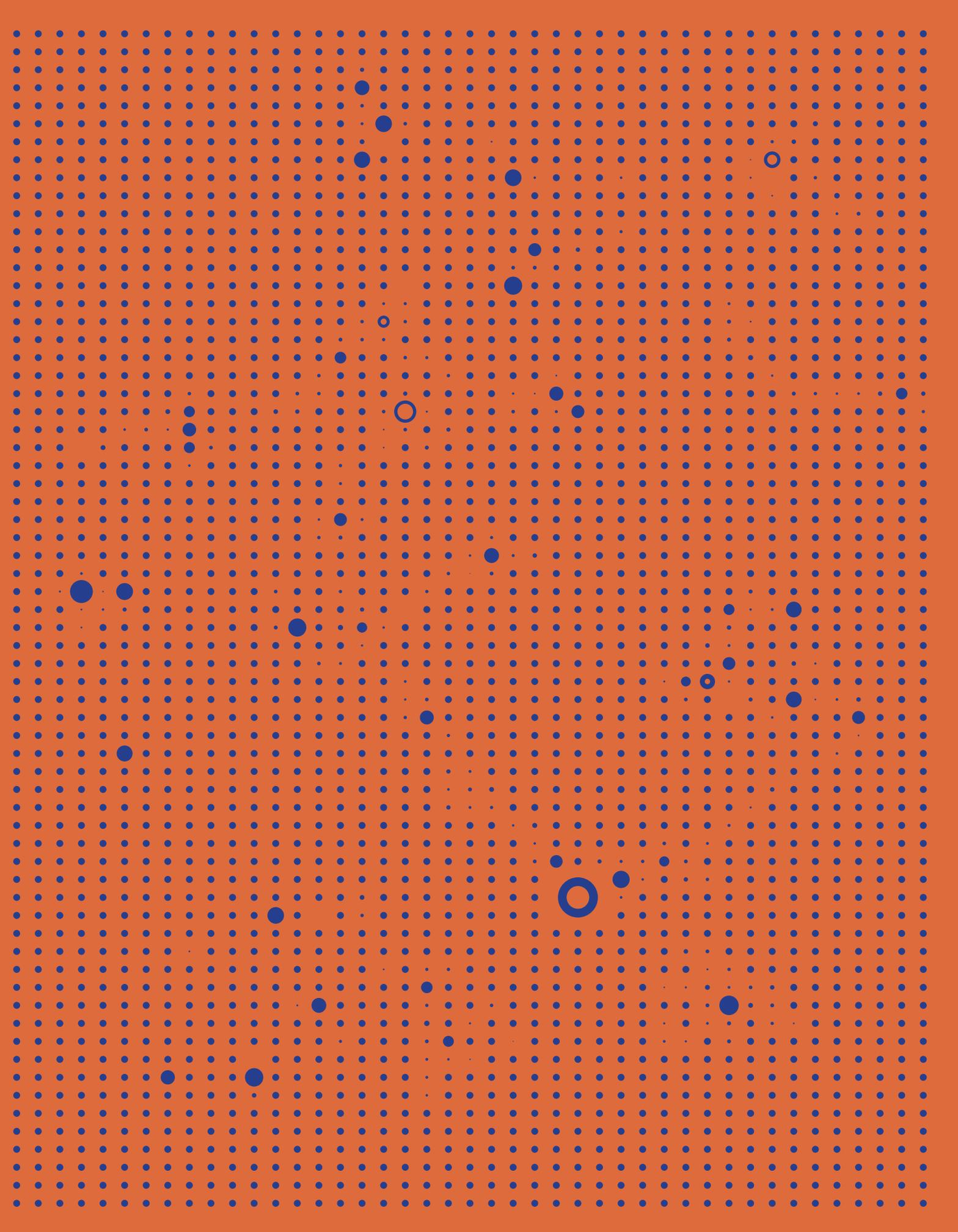
Wisdomking. *Jamar Hand Dynamometer - 5030J1* [online]. ©2013 [cit. 2013-10-12]. Доступно з: <http://www.wisdomking.com/product/jamar-hand-dynamometer>.

Zásady úspěšné komunikace s lidmi s mentálním postižením: Doporučené přístupy k lidem s mentálním postižením v rámci jejich celoživotního vzdělávání i mimo něj. *Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením v ČR, o.s.* [online]. SPMP ČR, © 2013 [cit. 01-15-2013]. Доступно з: http://www.spmpr.cz/uploaded/PATHII/Komunikace_FINAL_web.pdf. Доступно з: <http://www.abledata.com/abledata.cfm?pageid=19327&top=13690&productid/=90226&trail=22,13539&discontinued=0>.

Чеська Республіка. Закон № 108 від 14 березня 2006 р. «Про соціальні послуги». У: Звід законів Чеської Республіки Доступно з: http://www.mpsv.cz/files/clanky/13640/z_108_2006.pdf.

Чеська Республіка. Закон № 329 від 13 жовтня 2011 р., «Про надання допомоги особам з інвалідністю і внесення змін до пов'язаних законів». У: Звід законів Чеської Республіки. Доступно також з: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-329>.

Чеська Республіка. Закон № 435 від 13 травня 2004 р., «Про зайнятість». У: Звід законів Чеської Республіки Доступно також з: portal.mpsv.cz/sz/obecne/prav_predpisy/akt_zneni/z_435_2004.



Навчальне видання

Швесткова Ольга, Свецена Катержина та кол.

ЕРГОТЕРАПІЯ

Підручник для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня
«бакалавр» напряму підготовки «Ерготерапія»
на 1-му медичному факультеті Карлового університету

Переклад з чеської

Наукові редакторки

Літературні редактори

Обкладинка, макет і верстка

Випускова редакторка

Ольги Варжехової

Олена Лазарева, Ольга Мангушева

Кристина Кузнєцова, Людмила Маркова

Олена Старанчук

Алла Костовська



Чеський центр у Києві при Посольстві Чеської Республіки в Україні
kyiv.czechcentres.cz